

Natur i staden för hälsa & hållbarhet

JOHAN KJELLBERG JENSEN (PhD)

Urbanekolog, White Arkitekter

Affilierad forskare, Lunds universitet

joohan.kjellberg.jensen@white.se

Dagens föredrag

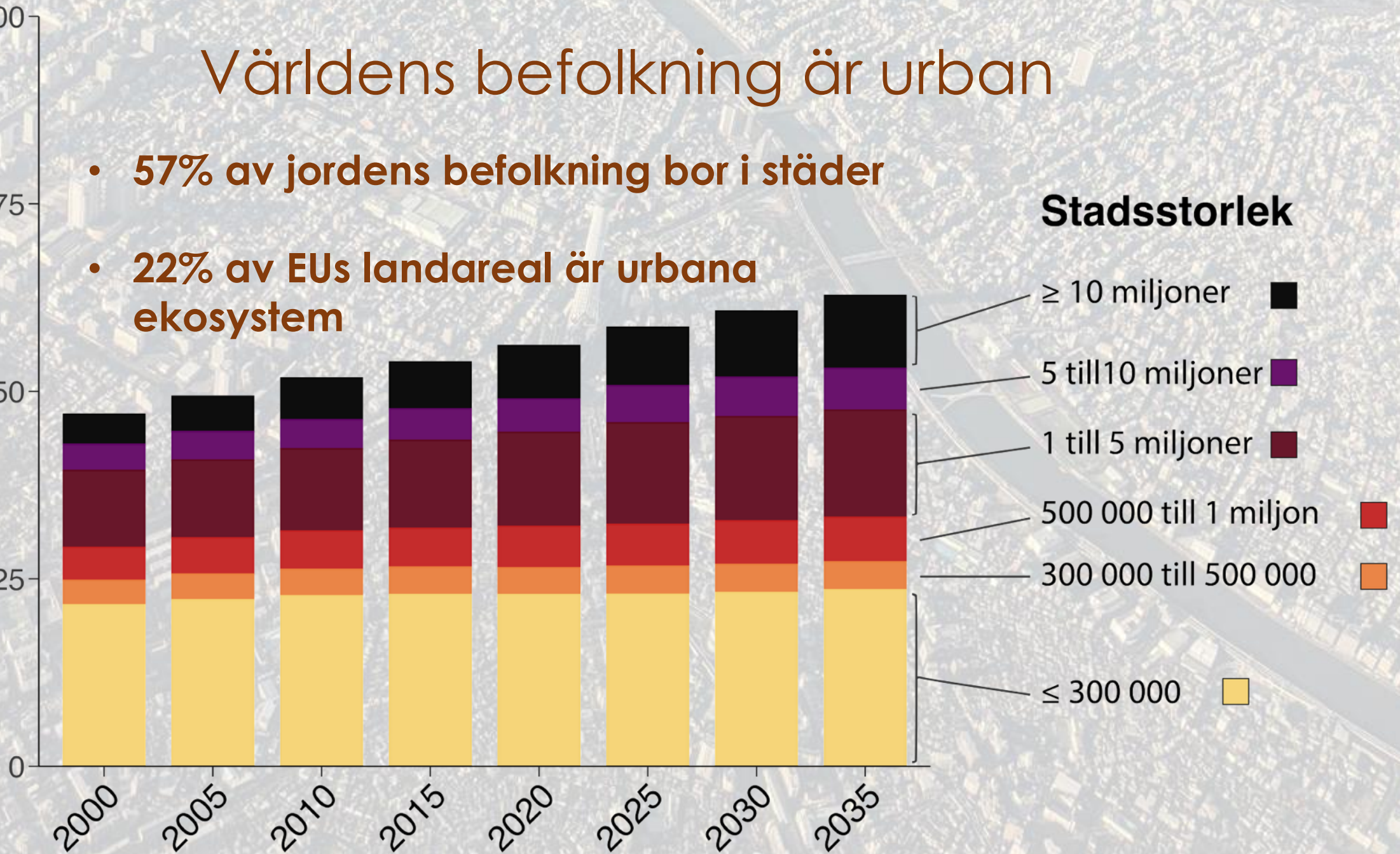
- Ca 35 min snack
- Frågestund
- Ämne:
 - Varför behöver vi natur i staden?
 - Hur går det?
 - Hur gör vi?

Världens befolkning är urban

- **57% av jordens befolkning bor i städer**
- **22% av EUs landareal är urbana ekosystem**

Proportion av världsbefolkningen (%)

Stadsnatur för hälsans skull

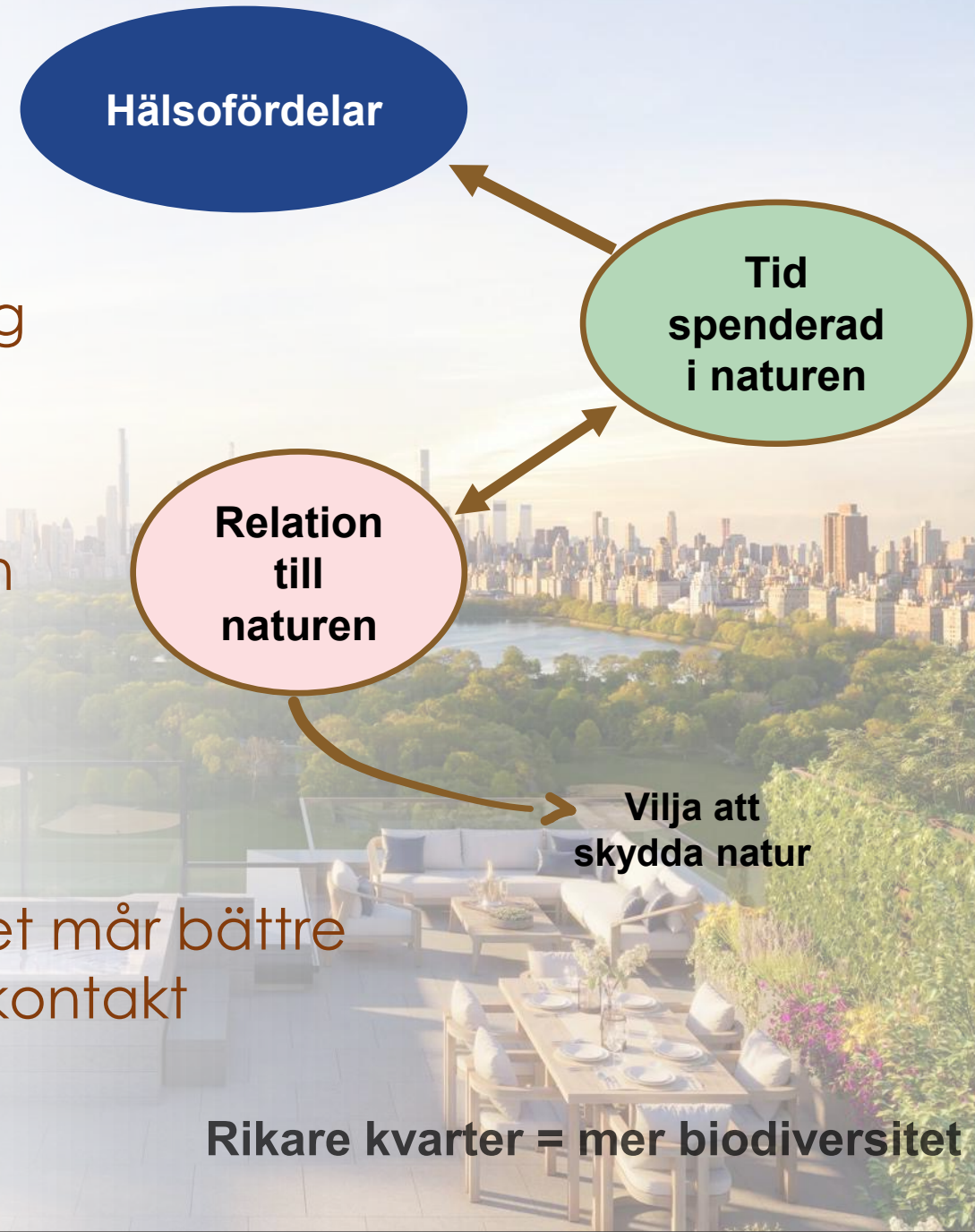
- 2 timmar per vecka = regelbunden träning
- 10 träd = 7 år yngre
- Biodiversitet stärker immunförsvar hos barn

Stadsnatur för hälsans skull

- 2 timmar per vecka = regelbunden träning
- 10 träd = 7 år yngre
- Biodiversitet stärker immunförsvaret hos barn
- Bättre skolresultat (kognitiv utveckling)

- Skånska skolbarn med natur nära hemmet mår bättre
– högre utbildning & inkomst = mer naturkontakt

Vår relation till naturen

- **Duvparadoxen:** vardagskontakt med stadsnatur (t.ex. duvor) formar vår generella kontakt, upplevelse och värdering av natur
- **Utdöendet av upplevelser:** få spontana möten med natur i ett urbant liv (särskilt för barn) = låg vilja att ta sig ut i naturen
- **Biofobi:** idén om en inneboende uppskattning av natur får mothugg – avsky mot t.ex. insekter kan öka bland stadsbor

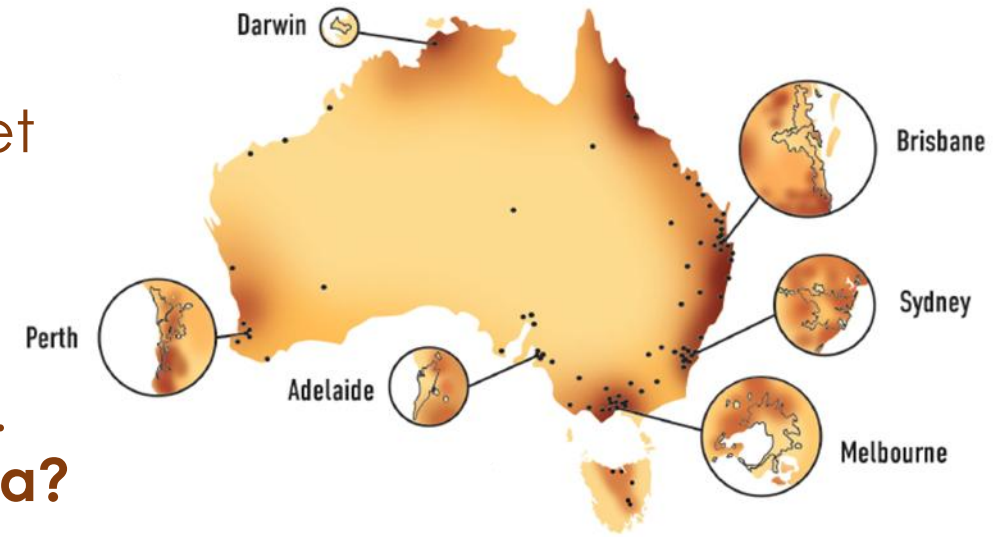

Foto: Anna Persson

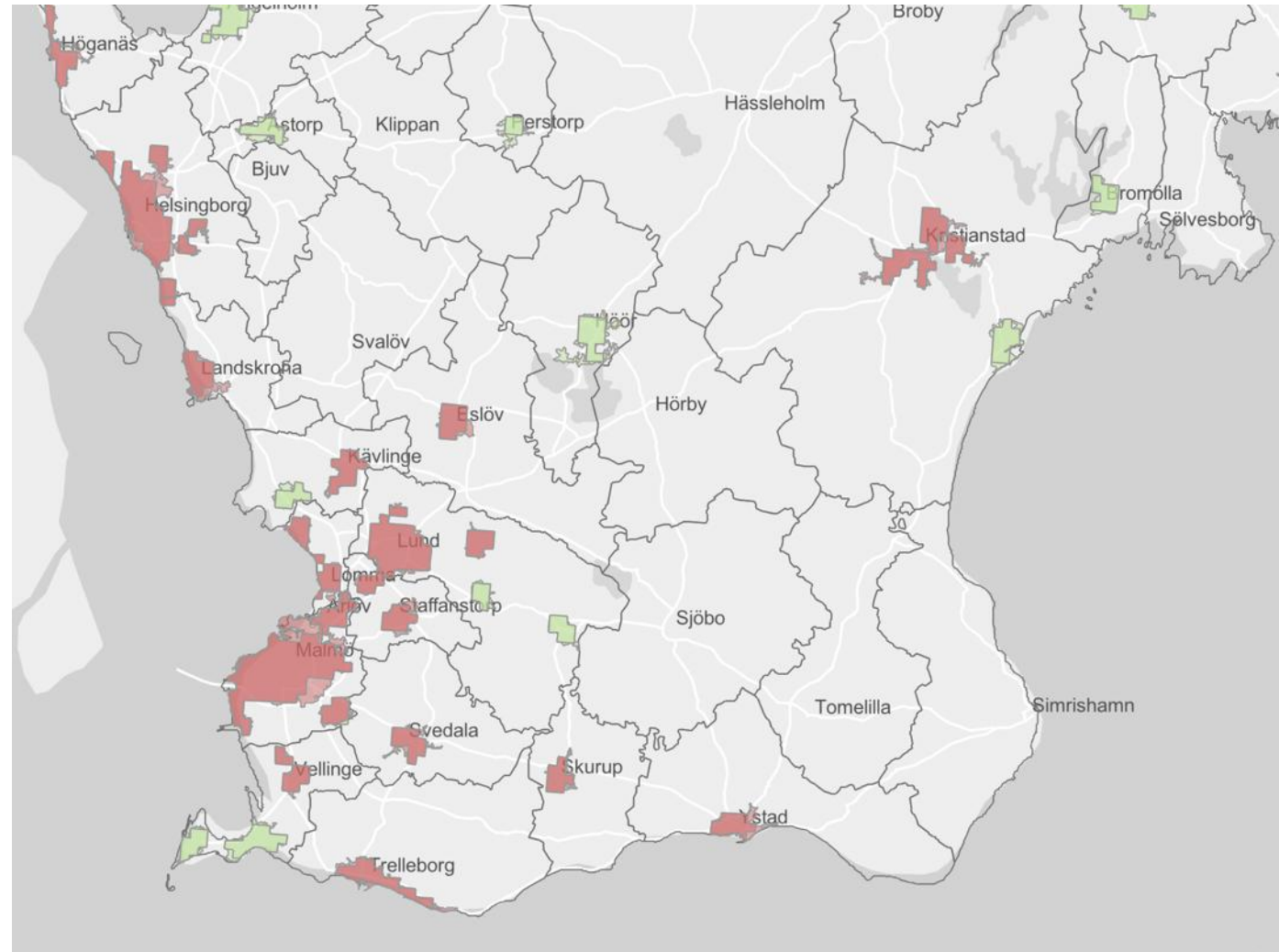
Städer för att bevara natur

- Städer är ofta placerade i **hotspots** av biodiversitet = potential att återskapa
- Parker kan ha relativt stora befintliga värden (t.ex. gamla träd, gräsmarker) - **vad finns utanför städerna?**
- **Skifte i policy:** EUs Naturrestaureringsförordning, FNs konvention om biologisk mångfald, Sveriges nationella strategi
- **Novus 2025:** natur viktigast aspekt av närområdet i bostadsval

Hur går det?

- Mängden grönyta minskar i alla Sveriges 20 största städer
- 50% av grönarealen är gräsmatta (x2 sedan 60-talet)
- Ny EU-lag: fram till 2030 – säkerställ att grönyta och krontäckning ej minskar i tätorter
- Efter 2030 ska grönyta och krontäckning öka till "tillfredställande nivåer"

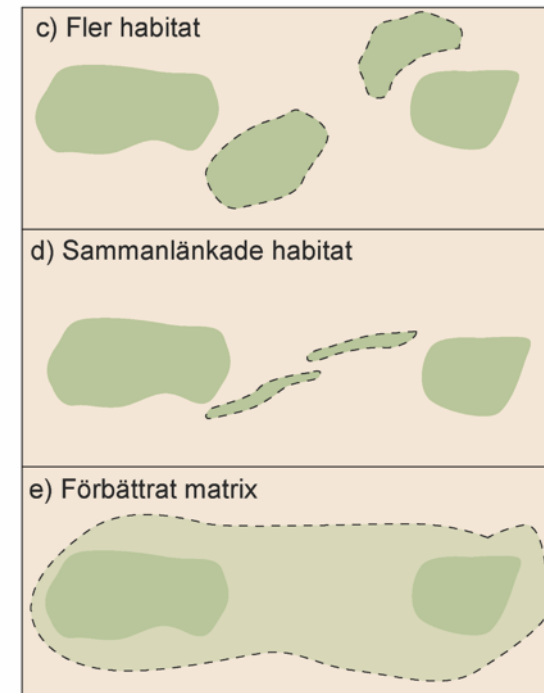
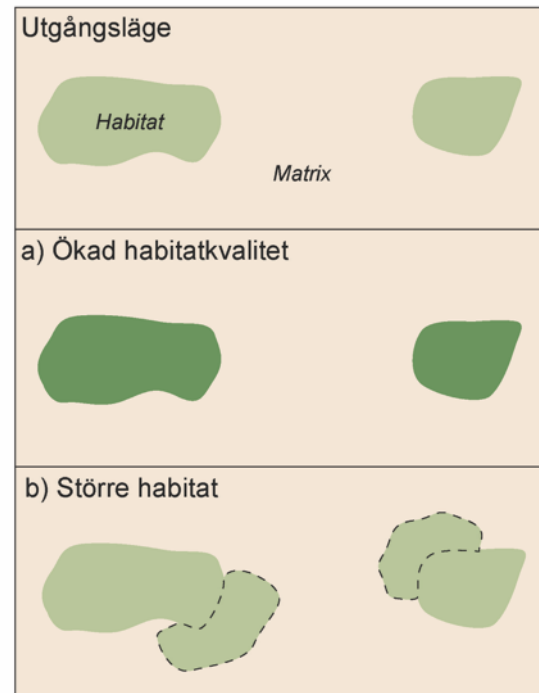
Ystad

Grönyta: 40% (riktvärde 2030: 45%)

Trädkrontäckning: 8% (riktvärde 2030: 10%)

Hur bygger vi gröna städer?

- Inte bara kvantitet – kvalitet spelar roll
- Växtval är ett viktigt verktyg
- Evidensbaserad grönplanering
- Undvik invasiva arter
- Fokus på att stärka nuvarande värden
- Natur som erbjuder ekosystemtjänster
- Offentlighet, företag och privatpersoner kan alla bidra till gröna städer

Liggett Hall, New York

Hafenkante, Hamburg

HSB Living Lab 2.0, Lund

Norrtälje sjukhus

white

Reflektioner

- **Stadsnatur behövs för folkhälsan**
- **Vår relation till naturen är avgörande**
- **Urbanisering och segregation urholkar vår anknytning till naturen**
- **Effektiv naturvård i städer kan bidra till att vända trenden och gynna biodiv**
- **Nya lagkrav och nya möjligheter**
- **Mycket kunskap och lösningar finns redan - bara att köra igång**

Tack för att ni har lyssnat!

